

آیا ثروت و مقام سرچشمه اخلاق‌گرایی است؟

گرایش به دروغ‌گویی و خیانت بین افرادی که از موقعیت اجتماعی نسبتاً بهتری برخوردار هستند، رایج‌تر است.

همشهری آنلاین: گرایش به دروغ‌گویی و خیانت بین افرادی که از موقعیت اجتماعی نسبتاً بهتری برخوردار هستند، رایج‌تر است. محققین آمریکایی به تازگی به این نتیجه رسیده‌اند که این پیش‌داوری به حقیقت بسیار نزدیک است.

بر اساس نتایج اعلام شده از سوی یک گروه تحقیقاتی از دانشگاه کالیفرنیا در برکلی، ثروتمندان و کسانی که موقعیت اجتماعی بهتری دارند، در شرایط مختلف، تمایل بیشتری به دروغ‌گویی و زیر پا گذاشتن حق دیگران دارند. سرپرست این گروه "پل پیف" در این باره می‌گوید: «#171؛ این افراد در هنگام رانندگی نیز به حقوق دیگران از جمله پیاده‌ها، کمتر احترام می‌گذارند.»

به گزارش دویچه‌وله، نتایج هفت آزمایش انجام شده در این زمینه که در مجله تخصصی "Proceeding of the National Academy of Sciences" چاپ شده، نشان داده است که اعمالی چون برداشتن کاغذ از دستگاه‌های چاپگر در محل کار، کپی غیرقانونی نرم‌افزارها و یا جاسوسی برای دست یافتن به شغل بهتر در یک فضای رقابتی، کارهایی هستند که افراد با موقعیت اجتماعی بهتر، گرایش بیشتری به انجام آن‌ها دارند.

کمتر اتفاق می‌افتد که این افراد وقتی به اشتباه بقیه پول زیادی دریافت می‌کنند، آن را به فروشنده یا صندوق‌دار بازگردانند. در موقعیتی دیگر پژوهش‌گران به شرکت‌کنندگان این آزمایش‌ها آبنبات تعارف می‌کردند و به آن‌ها می‌گفتند که این آبنبات‌ها برای کودکانی که در آزمایشگاه دیگری در حال انجام یک آزمایش هستند تهیه شده‌اند. با وجود این توضیحات، باز هم تعداد بیشتری از شرکت‌کنندگان ثروتمند از این آبنبات‌ها برمی‌داشتند.

تنها ثروتمندان بی‌عدالت نیستند

آقای پیف می‌گوید: «#171؛ سوال این است که آیا دست یافتن فرد به پول و مقام از راه‌های نادرست علت اصلی برخوردهای غیراخلاقی در طبقه ثروتمند جامعه است یا خیر؟»

کارشناسان که در آغاز این دوره از آزمایش‌ها انتظار نتایج دیگری را داشتند، در پایان شگفت‌زده شدند. آن‌ها حدس می‌زدند اعضای طبقات غیر مرفه از روی نیاز، برای به دست آوردن امتیاز، راحت‌تر تن به تقلب دهند. به گفته این کارشناسان تعلق به طبقه اجتماعی مرفه علت اصلی رفتارهای غیر اخلاقی نیست، بلکه نگاه افراد به مسئله "حرص و طمع" تعیین‌کننده‌تر است. نگاه انتقادی به حرص و طمع در بین ثروتمندان بسیار کم‌رنگ است.

دانشمندان حدس می‌زنند تحصیل در رشته اقتصاد، با تمرکز بر موضوعات معمول این رشته، مانند افزایش سود و بازدهی، باعث می‌شود دانش‌آموختگان این رشته طمع را موجه و تا حدودی مثبت بدانند. آن‌ها احتمال می‌دهند که این نوع نگاه در بالا رفتن شانس ثروتمند شدن نقش مهمی داشته باشد.

شرط اخلاق‌گرایی نداشتن پول و مقام نیست

در یکی از این آزمایش‌ها از شرکت‌کنندگان خواسته شد سه نکته مثبت راجع به "طمع" را نام ببرند. هدف این آزمایش در واقع دستکاری در نگاه اولیه شرکت‌کنندگان به این موضوع بود. کارشناسان می‌خواستند از این طریق دیدی مثبت نسبت به طمع در آن‌ها ایجاد کنند. در پایان این آزمایش، افزایش تمایل به در نظر گرفتن نفع شخصی و گرایش به رفتار غیرعادلانه در افراد مشهود بود.

سرپرست پژوهشگران گفته است: «#171؛ توانایی افراد برای رفتارهای غیر اخلاقی، الزاماً با طبقه اجتماعی آن‌ها مرتبط نیست، بلکه مسئله اصلی میزان گرایش افراد به این نوع رفتار است.»

پژوهشگران البته معتقدند که استتتا نیز وجود دارد. در میان ثروتمندان نیز افراد پای‌بند به اخلاقیات وجود دارند. آن‌ها برای مثال از بیل گیتس، بنیان‌گذار شرکت مایکروسافت نام برده‌اند که برای تحقیق درباره بیماری ایدز و مبارزه با گسترش آن سرمایه‌گذاری کرده است.

محققین در پایان این تحقیقات به این نتیجه رسیده‌اند که طبقه اجتماعی و رفتارهای غیراخلاقی هیچ ارتباط ریشه‌ای با یکدیگر ندارند و الزاما با هم پیوند نخورده‌اند.